

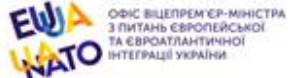
ВПРОВАДЖЕННЯ

принципів гендерної
рівності та інклюзії

у Програмі комплексного
відновлення областей

Аналітичний звіт

Впровадження принципів гендерної рівності та інклюзії у Програми комплексного відновлення областей

Андрій Лебідь, Микола Назаров, Олена Купенко, Андріана Костенко, Ніна Світайло

ЗМІСТ

Резюме.....	3
Передмова.....	4
Методологія.....	5
Розділ 1. Гендерний аналіз алгоритму розроблення та оцінка змісту Програми комплексного відновлення областей.....	6
Розділ 2. Гендерний аналіз програмних документів відновлення областей.....	9
Дніпропетровська область.....	10
Миколаївська область.....	13
Одеська область.....	14
Сумська область.....	17
Харківська область.....	19
Херсонська область.....	21
Чернігівська область.....	23
Висновки.....	26
Механізми комплексного гендерно чутливого відновлення.....	27
Рекомендації.....	29
Перелік скорочень.....	31

Матеріал виготовлено ГО «Центр громадських ініціатив «Інтелект Сумщини» завдяки фінансовій підтримці Уряду Великої Британії в межах проекту «Жінки. Мир. Безпека»: відповіді на виклики війни», який виконується Українським Жіночим Фондом у партнерстві з ГО «Ла Страда - Україна», Асоціацією жінок-юристок України «Юрфем», Інформаційно-консультаційним жіночим центром, Українською фундацією громадського здоров'я та Центром «Жіночі перспективи» за сприяння Офісу Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції та Апарату Урядової уповноваженої з питань гендерної політики. Відповідальність за зміст матеріалу несе ГО «Центр громадських ініціатив «Інтелект Сумщини».

Суми-2024

РЕЗЮМЕ

Війна в Україні не є гендерно нейтральною, про що свідчить низка досліджень¹²³ та збільшення гендерного розриву в Україні за окремими сферами⁴. Повномасштабне російське вторгнення погіршило становище жінок, завдавши їм значної шкоди у фізичному, немайновому (моральному) та майновому вимірах⁵. У зв'язку з цим виникла необхідність в інтеграції принципів гендерної рівності та інклюзії до програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (далі - ПКВ). ПКВ має сприяти впровадженню підходів людиноцентризму, соціальної справедливості, раціонального просторового планування, забезпечення балансу розселення та розміщення робочих місць, сталої мобільності, інклюзивності, енергоефективності, екологічності, збереження культурного розмаїття та національної пам'яті, а також відповідати Цілям сталого розвитку України на період до 2030 року. Особлива увага приділена відбудові за принципами: “не залишити нікого осторонь”, “інтеграції захисту”, “зменшення нерівності”, “гендерна рівність та розширення прав і можливостей жінок”, “краще, ніж було”. Гендерно орієнтоване відновлення ставить у центр уваги потреби різних груп жінок і чоловіків, у тому числі через забезпечення їхньої рівноправної участі у відбудові уражених війною регіонів і громад.

Метою Аналізу є оцінка впровадження принципів гендерної рівності та інклюзії у програму комплексного відновлення області на прикладі прикордонних областей: Сумської, Харківської, Чернігівської, Херсонської, Дніпропетровської, Одеської, Миколаївської. Зважаючи на характер руйнувань об'єктів критичної та соціальної інфраструктури, об'єктів житлового та громадського призначення зазначені області можна віднести до території відновлення, де відбуваються бойові дії та/або які були тимчасово окуповані, та/або території яких зазнали руйнувань, а також які характеризуються різким погіршенням рівня соціально-економічного розвитку та значним переміщенням населення до інших регіонів та/або інших держав. Також території означених 7 областей є територіями з особливими умовами для розвитку, рівень соціально-економічного розвитку яких є низьким або на яких існують природні, демографічні, міжнародні, безпекові чи інші об'єктивні обмеження щодо використання потенціалу території для розвитку. За результатами дослідження запропоновані механізми комплексного гендерно чутливого відновлення: управління на основі дезагрегованих даних; ключових критеріїв; синхронізації програмних документів.

Здійснений аналіз процесів розроблення ПКВ та наявних в областях програмних документів, на прикладі Дніпропетровської, Миколаївської, Одеської, Сумської, Харківської, Херсонської, Чернігівської областей, дає підстави виокремлення ключових критеріїв для гендерного аналізу ПКВ: 1) права людини; 2) програмування дій за сферами життєдіяльності; 3) дезагреговані дані; 4) громадська участь і згуртованість громади. За результатами проведеного аналізу сформовано рекомендації щодо включення принципів гендерної рівності та інклюзії у ПКВ області, а також імплементація гендерно чутливих механізмів та інструментів на рівні планів комплексного відновлення області.

¹ Оперативний гендерний аналіз ситуації в Україні. Жовтень 2023. - Режим доступу: https://careevaluations.org/wp-content/uploads/RGA_Ukraine_2023_UKRAINE_UKR.pdf

² Гендерний вимір війни. - Режим доступу: <https://jurfem.com.ua/hendernyy-vymir-viyny/>

³ Російсько-українська війна: гендерні виклики та попередження. - Режим доступу: https://wicc.net.ua/media/gender_challenges.pdf

⁴ Global Gender Gap Report - 2023. - Режим доступу: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2023.pdf

⁵ Забезпечення гендерної рівності в Україні в умовах війни. - Режим доступу: <https://ukraine.unwomen.org/uk/digital-library/publications/2023/03/zabezpechennya-hendernoyi-rivnosti-v-ukrayini-v-umovakh-viyny>

ПЕРЕДМОВА

Програма комплексного відновлення – це середньостроковий стратегічний документ, який відображає комплексні заходи відновлення територіальних громад чи окремих територій в межах області, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України. Створення ПКВ має відбуватися з урахуванням усіх факторів, викликів та потреб, які можуть грати важливу роль для їхнього розвитку у майбутньому, в тому числі з позиції гендерного аналізу регіонального розвитку⁶. Застосування гендерного аналізу дозволить виявити нерівність та сприяти забезпеченню прав та рівних можливостей різних груп жінок і чоловіків шляхом запобігання та заборони всіх форм дискримінації, підвищення обізнаності різних груп населення щодо своїх прав та можливостей вимагати їх дотримання.

Порядок розроблення ПКВ визначено Постановою КМУ “Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них”⁷. Однак наразі відсутній єдиний стандарт обласних програм комплексного відновлення, у названій Постанові КМУ надано лише їх широку рамку. При цьому більшість ПКВ областей знаходяться на етапі створення робочих груп, приймання пропозицій громадськості чи їх розгляду.

Проте значна частина областей мають ухвалені Стратегії регіонального розвитку до 2027 року. З огляду на ризики воєнного стану важливими представляються ухвалені обласні плани дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року⁸. Названі документи не синхронізовані між собою на обласному рівні, хоча така синхронізація вбачається потрібною в умовах наявних безпекових викликів і може стати бути продуктивною основою в розробленні ПКВ.

Це дослідження покликане виявити можливості для синхронізації наявних програмних документів областей та активізації розробок ПКВ.

Виходимо із того, що в областях створено Коаліції 1325, до складу яких входять представники і представниці громадських організацій, влади, сектору безпеки та оборони, медіа, тощо. Коаліції можуть стати дієвими суб’єктами розроблення ПКВ.

⁶ Гендерний аналіз регіонального розвитку України. - Режим доступу: <https://ukraine.unwomen.org/uk/digital-library/publications/2022/11/gendernyy-analiz-rehionalnoho-rozvytku-ukrayiny>

⁷ Постанови КМУ “Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них”. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1159-2022-%D0%BF#Text>

⁸ Розпорядження КМУ “Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року”. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>

МЕТОДОЛОГІЯ

Метою Аналізу є оцінка впровадження принципів гендерної рівності та інклюзії у програмах комплексного відновлення на прикладі прикордонних областей⁹: Сумської, Харківської, Чернігівської, Херсонської, Дніпропетровської, Одеської, Миколаївської, які потенційно є територіями ризику, разом із тим мають потенційні сценарії відновлення.

Аналізом охоплено окремі етапи формування обласних програмах комплексного відновлення, для цього застосовано інструмент “Програма відновлення областей” на Порталі Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва¹⁰. Проте (за відсутності ПКВ) основна увага приділена Стратегіям соціально-економічного розвитку до 2027 року та обласним планам дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року.

Проведено 7 інтерв'ю посадових осіб ОВА, відповідальних за розробку, прийняття та впровадження регіональних Планів та Програм комплексного відновлення та розвитку на предмет включення до них гендерно орієнтованого підходу.

Опрацьовано міжнародні звіти, зокрема звіти ООН по Україні¹¹; база даних “Моніторинг у сфері захисту в Україні”¹².

За результатами проведеного аналізу виокремлено критерії: 1 – Права людини, 2 – Програмування дій за сферами життєдіяльності, 3 – Дезагреговані дані, 4 – Громадська участь та згуртованість громади. За цими критеріями сформовано контрольний список питань для проведення аналізу планів відновлення та рекомендації щодо включення принципів гендерної рівності та інклюзії у обласні програми комплексного відновлення, а також механізми та інструменти впровадження гендерно орієнтованого відновлення на рівні обласних планів комплексного відновлення. Враховуючи те, що для обраних областей актуальними залишаються безпекові виклики, критерій 2 – Програмування дій за сферами життєдіяльності – включає в себе контрольне питання про створення передумов для зменшення ризиків життю та здоров'ю факторами підвищеної небезпеки.

⁹ Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій” 9 липня 2022 року №2389-IX. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-IX#Text>

¹⁰ Програма відновлення областей. Портал Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва. - Режим доступу: https://e-construction.gov.ua/recovery_region

¹¹ Україна 2023 Гуманітарне реагування: Ключові показники. - Режим доступу: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiN2M1ZmMzY2UtNTg4NC0oOTI1LWJhMmEtN2I5MjJjMDA5NDZlIiwidCI6IjBmOWUzNWRiLTUoNGYtNGY2MC1iZGNjLTViYTQxNmU2ZGM3MCIslmMiOjhg>

¹² Моніторинг у сфері захисту в Україні. - Режим доступу: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiZTYoYWl3NmItZTlmMy0oOWJlThkZjEtYjkoMjMxNjNiNzc3IiwidCI6ImU1YzM3OTgxLTY2NjQtNDZlIiwidCI6IjBmOWUzNWRiLTUoNGYtNGY2MC1iZGNjLTViYTQxNmU2ZGM3MCIslmMiOjhg>

РОЗДІЛ 1. ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ АЛГОРИТМУ РОЗРОБЛЕННЯ ТА ОЦІНКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ОБЛАСТІ

Гендерний аналіз алгоритму розроблення та оцінка змісту ПКВ проводилися на основі аналізу ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» та Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, територій територіальної громади (її частини) та внесення змін до них. Програма комплексного відновлення є обов'язковою для територій, які віднесені до "території відновлення", тобто це області, які зазнали істотних руйнувань, суттєвих демографічних трансформацій чи потребують перепрофілювання у зв'язку із закриттям чи релокацією значної частини бізнесу або, навпаки, до яких перемістилося чимало населення чи підприємств. Територія відноситься до території відновлення за умови наявності хоча б одного з наступних критеріїв¹³:

- 1) на території громади відбувалися бойові дії;
- 2) територія громади або її частина була тимчасово окупована;
- 3) на території територіальної громади наявні руйнування об'єктів інфраструктури, житлового фонду внаслідок бойових дій та/або обстрілів;
- 4) територія громади характеризується значним переміщенням населення до інших регіонів та/або інших держав та різким погіршенням рівня соціально-економічного розвитку.

Рисунок 1: Алгоритм дій щодо розробки та затвердження Програми комплексного відновлення території

Алгоритм розроблення та затвердження Програми не передбачає заходів та практик, спрямованих на забезпечення гендерної рівності та соціальної справедливості, оскільки:

1. На етапі створення Робочої групи передбачається залучення представників сільських, селищних, міських рад, виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, органів державної влади, державних та комунальних підприємств, установ та організацій, інших заінтересованих сторін. Натомість відсутня умова

¹³ Постанова Кабінету Міністрів України від 14 жовтня 2022 р. за №1159 "Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них". - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1159-2022-%D0%BF#Text>

залучення експертів та експертів, що працюють у сфері гендерної рівності й прав людини та громадські організації, які репрезентують різні вразливі групи дівчат і хлопців, жінок і чоловіків. Зокрема, можливим є залучення представництво регіональної Коаліції 1325.

2. Зазначено, що під час розроблення ПКВ області забезпечується врахування державних інтересів та інтересів суміжних областей, територіальних громад, території територіальних громад яких входять до складу відповідної області. Натомість з огляду на впровадження підходів людиноцентризму та соціальної справедливості важливим є врахування інтересів та потреб жінок і чоловіків різних вікових і соціальних груп, які мають бути відображені у запитах до ЦОВВ та ОМС.
3. Процедурою розробки та затвердження ПКВ передбачається громадське обговорення, проте є ризик що формат громадського обговорення може бути зведений до збору пропозицій (одностороннього, атомізованого опитування)¹⁴. Тому варто передбачити формат "публічного громадського обговорення, який стосується більш широких питань політики, є більш публічним, і може бути ініційований ГО - якщо влада не подбала про достатню публічність.
4. Важливо, щоб було забезпечено безбар'єрний доступ до місця заходу та можливість участі жінок і чоловіків, які належать до вразливих груп, а їхні потреби й інтереси - відображені у ПКВ за результатами обговорення.

Зміст ПКВ також не містить гендерно чутливих показників:

- загальний опис області не передбачає аналіз даних, розподілених за ознакою статі, отриманих від державної статистичної звітності та статистичних спостережень, управлінської звітності ОМС та ЦОВВ та результатів соціологічних досліджень;
- запит щодо наявності регіональної стратегії розвитку та аналіз щодо її актуальності, ступеня реалізації не передбачає також інформації про наявність Гендерного профіля області, а також Регіонального плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека" на період до 2025 року;
- аналіз негативних впливів (зокрема бойових дій, терористичних актів, диверсій, надзвичайних ситуацій) та оцінка їх наслідків (збитків), не оцінюється з позиції негативних впливів на становище жінок, чоловіків та/або їх груп;
- аналіз ресурсів території для відновлення життєдіяльності області не проводиться з акцентом на соціальні ресурси (соціально-демографічний склад населення з акцентом на дезагредовані дані за статтю а іншими ознаками, діяльність громадських організацій та ініціативних груп, що представляють інтереси вразливих груп жінок та чоловіків, тощо);
- обґрунтування пропозицій щодо зміни функціонального призначення окремих територій області (які мають вплив на інтереси декількох територіальних громад), а також пропозицій щодо перенесення об'єктів виробничої сфери не рекомендують враховувати кадровий потенціал і людські ресурси в розрізі статі та віку жителів.

Таким чином невід'ємною складовою програми комплексного відновлення області мають бути наступні гендерно чутливі показники: дані розподілені за ознакою статі, перелік потреб та інтересів жінок, чоловіків та/або їх груп; інформація про гендерні

¹⁴ Громадські слухання, громадські обговорення та публічні громадські обговорення – в чому різниця? - Режим доступу: <https://nova-energiya.org/%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96-%D1%81%D0%BB%D1%83%D1%85%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96-%D0%BE%D0%B1%D0%B3%D0%BE/>

розриви та гендерну дискримінацію; оцінка негативних впливів (зокрема бойових дій, терористичних актів, диверсій, надзвичайних ситуацій) та їх наслідків (збитків) на становище жінок, чоловіків та/або їх груп; гендерна оцінка кадрового потенціалу і людських ресурсів. Також процедура розроблення та ухвалення ПКВ має передбачати участь експерток та експертів, що працюють у сфері гендерної рівності й прав людини та репрезентують різні групи дівчат і хлопців, жінок і чоловіків, а також участь жінок і чоловіків, які належать до вразливих груп з подальшим врахуванням їх потреб та інтересів.

Як бачимо наразі ПКВ має лише загальну рамку щодо процедури розроблення та його змісту. Натомість регіональний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року¹⁵ є більш конкретним у частині гуманітарних та безпекових питань, тому може стати системоутворюючим елементом обласних програм комплексного відновлення. Крім того діяльність відповідних обласних коаліцій, до складу яких увійшли представництво органів державної влади та місцевого самоврядування, правоохоронного та безпекового секторів, а також громадянського суспільства, направлена на забезпечення рівноправної участі жінок і чоловіків у прийнятті рішень у процесах відновлення; створення гендерно чутливої системи ідентифікації безпекових викликів, запобігання таким викликам, реагування на них, тощо. Отже, обласні програми комплексного відновлення мають бути синхронізовані з обласними Планами дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека”, а робочі групи з розроблення Програм мають включати представництво обласних Коаліцій 1325.

¹⁵ Розпорядження КМУ “Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року”. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text>

РОЗДІЛ 2. ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ ВІДНОВЛЕННЯ ОБЛАСТЕЙ

Зважаючи на характер руйнувань об'єктів критичної інфраструктури, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового та громадського призначення означених регіонів та територій, що постраждали внаслідок збройної агресії РФ проти України, можна констатувати той факт, що Сумську, Харківську, Чернігівську, Херсонську, Дніпропетровську, Одеську, Миколаївську області можна віднести до території відновлення, де відбуваються бойові дії та/або які були тимчасово окуповані, та/або території яких зазнали руйнувань, а також які характеризуються різким погіршенням рівня соціально-економічного розвитку та значним переміщенням населення до інших регіонів та/або інших держав. Також території означених 7 областей є територіями з особливими умовами для розвитку, рівень соціально-економічного розвитку яких є низьким або на яких існують природні, демографічні, міжнародні, безпекові чи інші об'єктивні обмеження щодо використання потенціалу території для розвитку.

Таблиця 1. Території можливих (активних) бойових дій (станом на березень 2024)

Регіони (області)	Території можливих бойових дій	Території активних бойових дій
Дніпропетровська обл.	9 територіальних громад	Немає ¹⁶
Миколаївська обл.	25 територіальних громад	Немає ¹⁷
Одеська обл.	4 територіальні громади	Немає
Сумська обл.	16 територіальних громад	3 територіальні громади
Харківська обл.	46 територіальних громад	1 територіальна громада
Херсонська обл.	18 територіальних громад	-
Чернігівська обл.	6 територіальних громад	Немає

Аналіз наявних у вибраних областях дослідження документів, стратегій, програм, планів щодо розвитку, відновлення та гендерно орієнтованого відновлення виявив достатньо схожу ситуацію:

- області мають стратегії на 2021-2027 рік і уточнюють їх у відповідності до наявної безпекової ситуації на рівні програм соціально-економічного розвитку в 2022, 2023, 2024 роках; виключення представляє Сумська область, яка має «Стратегію відновлення та розвитку економіки Сумської області на 2022-2024 роки» (версія 2.0);

¹⁶ Всього у цьому переліку 5 територіальних громад області. Крайньою датою завершення бойових дій для деяких територіальних громад регіону вказано 31 травня 2023 року.

¹⁷ Всього у цьому переліку 19 територіальних громад області. Крайньою датою завершення бойових дій для деяких територіальних громад регіону вказано 01 червня 2023 року.

- на початковому етапі знаходиться робота щодо розроблення програм комплексного відновлення області (створено робочі групи, ведуться засідання робочих груп, завершено збір пропозицій від громадськості);
- є ухвалені обласні плани щодо реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року.

Для забезпечення аналізу різних типів документів також вибірково проаналізовано:

- Дніпропетровська область - «Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року»;
- Миколаївська область - «Стратегія розвитку Миколаївської області до 2027 року»;
- Одеська область - «Стратегія розвитку Одеської області на період 2021-2027 років»;
- Сумська область - «Стратегія відновлення та розвитку економіки Сумської області на 2022-2024 роки», версія 2.0;
- Харківська область - «Стратегія розвитку Харківської області на 2021-2027 роки»;
- Херсонська область - «Стратегія розвитку Херсонської області на період 2021-2027 років»;
- Чернігівська область - «Програма економічного і соціального відновлення та розвитку Чернігівської області на 2023 рік».

Зведені таблиці аналізу обласних програм наведено за посиланням: <https://docs.google.com/document/u/o/d/1CqUXt1opxmnP7NVj1ixJTnpgfZR3-8hN/edit>. Далі представимо короткі дані аналізу.

Дніпропетровська область

В області діє низка стратегічних документів, спрямованих на відновлення, серед яких: Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року¹⁸, Програма соціально-економічного та культурного розвитку Дніпропетровської області на 2023 рік¹⁹, Програма соціально-економічного та культурного розвитку Дніпропетровської області на 2024 рік²⁰, а також ведеться робота з підготовки плану заходів на 2024-2027 роки (другий етап) дії Стратегії²¹.

Наразі Програма комплексного відновлення відсутня, проте в напрямку напрацювання ПКВ зроблено наступні кроки:

- визначено структурний підрозділ, відповідальний за розроблення – Управління містобудування та архітектури Дніпропетровської ОДА;
- створено робочу групу у складі 21 особи з числа службовців обласного та районного рівня, у якій жінки представлені у меншості, 14 чоловіків та 7 жінок;
- проведено 12 засідань робочої групи;

¹⁸ Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, ухвалена рішенням обласної ради № 624-24/VII від 07.08.2020 р. - Режим доступу: https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/Vsi_rishennja.pdf

¹⁹ Програми соціально-економічного та культурного розвитку Дніпропетровської області на 2023 рік, ухвалена обласною радою 25 листопада 2022 року, (рішення № 232-14/VIII). - Режим доступу: <https://obrada.dp.gov.ua/rishennia/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D1%83-%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE-%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-5/>

²⁰ Програма соціально-економічного та культурного розвитку Дніпропетровської області на 2024 рік, ухвалена 8 грудня 2023 року (рішення № 329-18/VIII). - Режим доступу: <https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/ekologiya-pro-oblast/strategichna-ekologichna-ocinka/programa-soc-ekonom-kult-rozvitku-obl>

²¹ План заходів на 2024-2027 роки (другий етап) дії Стратегії. - Режим доступу: <https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/rozvitok-regionu/strategiya-rozvitku/proekt-strategiyi-rozvitku-dnipropetrovskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku/pidgotovka-proyektu-planu-zahodiv-na-2024-2027-roki-drugij-etap-diyi-strategiyi>

- про структуру майбутнього ПКВ та потенційну відповідність міжнародним зобов'язанням можемо судити лише з протоколів засідань робочої групи, у яких не виявлено зазначених позицій²².

Також в області наявний План дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року в Дніпропетровській області²³, а також наявні коаліція «Дніпропетровщина 1325», коаліція «Дніпро 1325».

З огляду на відсутність ПКВ гендерний аналіз охоплював опрацювання Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року (далі - Стратегія Дніпропетровської області) та Плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року в Дніпропетровській області» (План дій 1325 Дніпропетровської області).

«Критерій 1 – Права людини»

1) Стратегія Дніпропетровської області:

- передбачено урахування європейських стандартів і правил;
- покладено в основу методології стратегічної діяльності органів державного управління концепцію сталого розвитку.

Натомість не конкретизовано поняття «європейські стандарти та правила» та позиції щодо сталого розвитку у стратегічних та операційних цілях, завданнях, очікуваних результатах, індикаторах.

2) План дій 1325 Дніпропетровської області:

- декларується позиції прав людини та гендерної рівності.

Натомість відсутні посилання на Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом та Директиви ЄС щодо недискримінації та забезпечення гендерної рівності.

«Критерій 2 – Програмування дій за сферами життєдіяльності»

1) Стратегія Дніпропетровської області:

- безпекові питання, забезпечення права на життя відображено в сценарному плануванні (станом на 2020 рік);
- наявна операційна ціль забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів;
- передбачено створення нових «якісних» робочих місць. Увага зацентрована на тому, що хоча жіноче населення переважає, робочих місць для цієї категорії осіб недостатньо;
- передбачено проекти будівництва, реконструкції та ремонту закладів соціального захисту в області; створення безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЦНАПах регіону;
- передбачено розвиток медичної та освітньої галузей на рівні європейських стандартів;
- відображене питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації.

2) План дій 1325 Дніпропетровської області:

²² Протоколи засідань робочої групи. - Режим доступу: e-construction.gov.ua/restoration_detail/3267156907340596440

²³ План дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року в Дніпропетровській області. - Режим доступу: <https://adm.dp.gov.ua/storage/app/uploads/public/60b/899/d10/60b899d10eff8383890804.doc>

- акцентуються питання критичної інфраструктури, ідентифікації загроз, запобігання їм і реагування на потенційні виклики із застосуванням гендерного підходу;
- відображене питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації;
- передбачено позиції визначення механізму взаємодії органів державної влади щодо ідентифікації безпекових викликів, реагування на них із залученням представників громадянського суспільства, зокрема жінок та дівчат; забезпечення врахування гендерного компонента під час формування складу штабів, комісій з питань реагування на безпекові виклики та під час провадження ними діяльності;
- передбачено формування системи дій швидкого гуманітарного реагування у позиціях: формування у різних груп населення навичок з виявлення безпекових викликів, запобігання таким викликам, реагування на них; формування системи раннього оповіщення населення про небезпеки, пов'язані зі збройним конфліктом (повідомлення про активізацію воєнних дій, розмінування, заміновані об'єкти тощо), яка включає гендерно чутливі показники і заходи; проведення консультацій та надання необхідної медичної та соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від конфлікту;
- передбачає запровадження системного інформування населення з питань запобігання та протидії насильству за ознакою статі, сексуальним домаганням та сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом; забезпечення виявлення випадків насильства за ознакою статі та належного реагування на них; забезпечення системного моніторингу функціонування системи реагування на насильство за ознакою статі та насильство, пов'язане з конфліктом, включаючи умови збройного конфлікту та в мирний час.

«Критерій 3 – Дезагреговані дані»

1) Стратегія Дніпропетровської області:

- наявні окремі дезагреговані дані за ознакою статі та іншими характеристиками, окремі висновки гендерного аналізу.

Натомість не виявлено врахування гендерних аспектів та або гендерно чутливих показників на рівні плану заходів (операційних цілей, напрямів, завдань/проєктів), на рівні моніторингу та оцінки.

«Критерій 4 – Громадська участь та згуртованість громади»

Критерій повно відображено у проаналізованих документах.

1) Стратегія Дніпропетровської області:

- передбачено: в методології – обов'язкове громадське обговорення документа; серед операційних цілей – підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства та розвиток е-демократії; у рамках цієї цілі – завдання розвитку системи соціальних комунікацій та зв'язків із громадськістю;
- зазначається, що населення інтегрується у процес прийняття рішень з найважливіших суспільних проблем через сучасні інформаційно-комунікативні технології (організація онлайн голосувань, інтерактивних опитувань громадської думки, громадських експертиз, роботи зі зверненнями громадян тощо);

- в рамках операційної цілі формування конкурентоспроможного інтелектуального капіталу сформоване таке завдання як підвищення громадської активності мешканців області.

2) План дій 1325 Дніпропетровської області:

- передбачається створення умов для участі інститутів громадянського суспільства, включно з органами самоорганізації населення, активістами у впровадженні порядку денного «Жінки, мир, безпека»; забезпечення надійних джерел комунікації з питань постконфліктного відновлення.

Миколаївська обл.

В області діє «Стратегія розвитку Миколаївської області до 2027 року»²⁴ та затверджено план дій Миколаївської області з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325²⁵. Проте програма комплексного відновлення області наразі відсутня, але розпорядженням начальника Миколаївської ОВА розпочато роботу з її розроблення²⁶.

«Критерій 1 – Права людини»

1) Стратегія Миколаївської області:

- зафіксовано зв'язок між цілями Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року та 17 Цілями сталого розвитку за переважною більшістю їх компонентів, що свідчить про локалізацію Цілей сталого розвитку.

«Критерій 2 – Програмування дій за сферами життєдіяльності»

1) Стратегія Миколаївської області:

- відзначено, що з метою належного функціонування системи соціального захисту населення в області планується вжиття заходів щодо реформування системи надання соціальних послуг з урахуванням здійснюваних в регіоні заходів щодо децентралізації влади, координації роботи новостворених об'єднаних територіальних громад стосовно організації надання населенню соціальних послуг; подальше удосконалення мережі комунальних установ і закладів, що надають соціальні послуги, залучення недержавних суб'єктів до надання соціальних послуг та підвищення їх якості; поліпшення матеріальної бази інтернатних закладів тощо;

2) План дій 1325 Миколаївської області:

- йдеться про сприяння підвищенню рівня обізнаності населення з ідентифікації та реагування на безпекові виклики, з урахуванням потреб різних груп жінок і чоловіків, дівчат і хлопців.

«Критерій 3 – Дезагреговані дані»

не виявлено обґрунтування документів з використанням дезагрегованих даних.

²⁴ Стратегія розвитку Миколаївської області до 2027 року. - Режим доступу: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/1613571502602d25ae7foce.pdf>

²⁵ Про затвердження плану дій Миколаївської області з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека" на період до 2020 року: Розпорядження від 05.05.2016 р. N 160-р. - Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/MI160247>

²⁶ Про розроблення проекту Програми комплексного відновлення Миколаївської області: Розпорядженням начальника Миколаївської ОВА №79-р від 02.03.2023. - Режим доступу: <https://e-construction.gov.ua/files/restoration/2023-05-22/7c5ccdd8-7d47-4fd9-b5ca-8154a042eb71.pdf>

1) Стратегія Миколаївської області:

- наявні дані, диференційовані за регіональними, національними та міжнародними показниками, зокрема, в частині економічного потенціалу області.

«Критерій 4 – Громадська участь та згуртованість громади»

В аналізованих документах визначено пріоритетом поглиблення співпраці, партнерство та взаємодія. Наголошується на підсиленні регіональної згуртованості та просторового розвитку громад Миколаївської області. Важливим зазначається формування згуртованої громади в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.

Одеська область

В області розроблена і діє «Стратегія розвитку Одеської області на період 2021-2027 років»²⁷, яка містить детальний аналіз наявної ситуації, основних особливостей розвитку області та ресурсів і визначає пріоритетні напрямки подальшого руху. Оскільки документ підготовлено до повномасштабного вторгнення, то визначальні параметри для формування Програми комплексного відновлення у ньому практично не зазначені.

Також розроблена Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2024 рік²⁸. Натомість Програма комплексного відновлення Одеської області поки не завершена. Проте наявні напрацювання дозволяють наряду зі Стратегією розвитку Одеської області аналізувати і проєкт Стратегії відновлення Одеської області (саме Стратегії, а не Програми комплексного відновлення чи Плану)²⁹.

В області створено робочу групу з розроблення Стратегії відновлення³⁰. Проте інформація про її склад на сайті ОДА відсутня, але вона працює, проводяться засідання³¹.

Розроблено і затверджено «План дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року у Одеській області»³². Створена і працює Коаліція «1325 Одещина».

В рамках аналізу було опрацьовано «Стратегію розвитку Одеської області на період 2021-2027 років», проєкт «Стратегії відновлення Одеської області» та «План дій з

²⁷ Стратегія розвитку Одеської області на період 2021-2027 років: Рішенням обласної ради від 03 березня 2020 року, №1228-VII. - Режим доступу: <https://oda.od.gov.ua/odeshhyna/soczialno-ekonomichnyj-ta-kulturnyj-rozvytok/strategichni-plany-dij-ta-programy-rozvytku/strategiya-regionalnogo-rozvytku/strategiya-rozvytku-odeskoyi-oblasti-na-2021-2027-roky/>

²⁸ Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2024 рік. Рішення обласної ради від 1 березня 2024 року, № 625-VIII. - Режим доступу: <https://oda.od.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/programa-soczialno-ekonomichnogo-ta-kulturnogo-roz>

²⁹ Стратегія відновлення та розвитку Одеської області: Драфт. 7 лютого 2024 р. - Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/16sIoarpuW6DeIe6eILpjSefsVMxhb24c/view>

³⁰ Про затвердження плану роботи Одеської обласної державної (військової) адміністрації на IV квартал 2023 року: Розпорядження від 28.09.2023, № 784/А-2023. - Режим доступу: <https://oda.od.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/plan-roboty-odeskoyi-oblasnoyi-derzhavnoyi-vijskovoyi-administraciyi-na-iv-kvartal-2023-roku.pdf>

³¹ Відбулось засідання Робочої групи з розробки Стратегії комплексного повоєнного відновлення та розвитку Одеської області. - Режим доступу: <https://oda.od.gov.ua/vidbulos-zasidannya-robochovi-grupy-z-rozrobky-strategiyi-kompleksnogo-povovennogo-vidnovlennya-ta-rozvytku-odeskoyi-oblasti/>

³² План дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року у Одеській області. Режим доступу: <https://oda.od.gov.ua/docstore/802/ztv31.pdf>

виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року в Одеській області».

«Критерій 1 – Права людини»

1) Стратегія розвитку області та проєкт Стратегії відновлення:

- декларуються європейські стандарти і правила, принципи підходу, заснованого на правах людини та гендерній рівності як висхідний принцип та згадуються в методології стратегічної діяльності. Проте як стратегічна мета простежується фрагментарно.

2) План дій 1325 Одеської області:

- декларуються позиції прав людини та гендерної рівності.

«Критерій 2 – Програмування дій за сферами життєдіяльності»

1) Стратегія розвитку Одеської області:

- визначає більшість сценаріїв у «довоєнному» баченні, і актуальні безпекові питання, забезпечення права на життя, а також інфраструктурні особливості, демографічні та міграційні тенденції відображено станом на 2020 рік;
- відображено питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації.

2) План дій 1325 Одеської області:

- акцентує питання критичної інфраструктури, ідентифікації загроз, запобігання їм і реагування на потенційні виклики із застосуванням гендерного підходу;
- відображено питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації;
- передбачено позиції визначення механізму взаємодії органів державної влади щодо ідентифікації безпекових викликів, реагування на них із залученням представників громадянського суспільства, зокрема жінок та дівчат; забезпечення врахування гендерного компонента під час формування складу штабів, комісій з питань реагування на безпекові виклики та під час провадження ними діяльності;
- передбачена система дій швидкого гуманітарного реагування, яка включає, у тому числі, і гендерно чутливі показники та заходи: формування у різних груп населення навичок з виявлення безпекових викликів, запобігання таким викликам, реагування на них; формування системи раннього оповіщення населення про небезпеки, пов'язані зі збройним конфліктом (повідомлення про активізацію воєнних дій, розмінування, заміновані об'єкти тощо), проведення консультацій та надання необхідної медичної та соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від конфлікту;
- передбачає запровадження системного інформування населення з питань запобігання та протидії насильству за ознакою статі, сексуальним домаганням та сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом; забезпечення виявлення випадків насильства за ознакою статі та належного реагування на них; забезпечення системного моніторингу функціонування системи реагування на насильство за ознакою статі та насильство, пов'язане з конфліктом включаючи умови збройного конфлікту та в мирний час.

3) **проєкт** Стратегії відновлення Одеської області:

- відображає актуальні виклики та ризики, пропонуючи певні сценарії;
- передбачено розділи “Підвищення рівня якості та безпечності умов проживання”, “Орієнтація на потреби ринку праці”, “Інтеграція вразливих груп до ринку праці”;
- пропонувані кроки спрямовані на створення можливостей для забезпечення достатнього життєвого рівня та належного соціального захисту громадян, забезпечення якості соціально-гуманітарних послуг на рівні провідних європейських стандартів; створення нових «якісних» робочих місць;
- передбачено проєкти будівництва, реконструкції та ремонту закладів соціального захисту в області; створення безбар’єрного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЦНАПах регіону. Передбачено розвиток медичної та освітньої галузей на рівні європейських стандартів.

Натомість відсутнє послідовне врахування гендерної складової процесів, аналізу і врахування потреб жінок та не відображено питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації.

4) Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області:

- включає розділи “Соціально економічна сфера та гуманітарна сфера”;
- визначено регіональні програми, які будуть реалізуватись у 2024 році, серед яких є низка таких, що орієнтовані на забезпечення достойної якості життя, підтримку вразливих груп, забезпечення гендерної рівності.

Водночас серед найбільш актуальних програм на 2024 визначені лише кілька - транспортна галузь, енергетика, промисловість, сільське господарство – без будь-яких акцентів на соціальну складову даних напрямків, тим більше, гендерну рівність.

«Критерій 3 – Дезагреговані дані»

1) Стратегія розвитку Одеської області:

- наявні певні дані, дезагреговані за ознакою статі та іншими характеристиками, окремі елементи та висновки гендерного аналізу.

2) проєкт Стратегії відновлення області

- не виявлено застосування гендерних аспектів та або гендерно чутливих показників. Лише окремі дезагреговані дані за ознакою статі наявні у розділі SWOT-аналізу.

3) Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області:

- не виявлено застосування гендерних аспектів та або гендерно чутливих показників.

Нестача послідовного та системного використання дезагрегованих даних за ознакою статі при формуванні стратегій і планів визначає і неможливість наскрізного застосування гендерних підходів (включно з термінологією).

«Критерій 4 – Громадська участь та згуртованість громади»

Повно відображено в проаналізованих документах.

1) Стратегія розвитку Одеської області:

- передбачено – як на рівні методології, так і на рівні оперативних цілей: обов'язкове громадське обговорення документа, підвищення ефективності публічного управління, інформатизація суспільства та розвиток е-демократії; розвиток системи соціальних комунікацій та зв'язків із громадськістю;
- зазначається, що населення інтегрується у процес прийняття рішень з найважливіших суспільних проблем через сучасні інформаційно-комунікативні технології (організація онлайн голосувань, інтерактивних опитувань громадської думки, громадських експертиз, роботи зі зверненнями громадян тощо).

2) План дій 1325 Одеської області:

- передбачається створення умов для участі інститутів громадянського суспільства, включно з органами самоорганізації населення, активістами у впровадженні порядку денного «Жінки, мир, безпека»; забезпечення надійних джерел комунікації з питань постконфліктного відновлення.

3) проєкт Стратегії відновлення Одеської області:

- передбачено окремий розділ - забезпечення згуртованості;
- передбачене залучення громадськості до планування, експертизи та моніторингу, налагодження взаємодії з метою надання обласній владі та ОМС ефективних інструментів контролю та оцінки результативності впровадження програм та стратегій області та громад відповідно, а також планів заходів з їх реалізації.

Сумська область

Діє «Стратегія відновлення та розвитку економіки Сумської області на 2022-2024 роки», версія 2.0³³. Натомість програма комплексного відновлення поки відсутня, хоча розроблені програми комплексного відновлення територіальних громад області (наприклад, наявна програма Конотопської міської ТГ, Сумської ТГ та інші).

Наявний Короткий план дій по резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека», що міститься в обласній комплексній програмі соціального захисту населення на 2022-2026 роки³⁴.

За результатами Аналізу опрацьовано наступні документи: «Стратегія відновлення та розвитку економіки Сумської області на 2022-2024 роки» (версія 2.0), «Короткий план дій по резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» в Сумській області».

«Критерій 1 – Права людини»

1) Стратегія відновлення та розвитку Сумської області:

- враховано Цілі сталого розвитку, а також документи ЄС у сфері регіональної політики та прав людини;

³³ Стратегія відновлення та розвитку економіки Сумської області на 2022-2024 роки. Версія 2.0. Розпорядження від 18 липня 2022 року, № 228-ОД. - Режим доступу: https://sm.gov.ua/images/docs/2023/strategia_2022-2024.pdf

³⁴ Обласна комплексна програма соціального захисту населення на 2022-2026 роки. - Режим доступу: https://sm.gov.ua/images/docs/dostup/2022/247_23.pdf

- декларується про підхід, заснований на правах людини, але без згадувань про гендерну рівність;
- операційні цілі та завдання спрямовані на досягнення цілей щодо прав людини, але без згадок про гендерну рівність.

2) План дій 1325 Сумської області:

- висвітлено питання прав людини, питання гендерної рівності, відповідність Цілям сталого розвитку ООН.

«Критерій 2 – Програмування дій за сферами життєдіяльності»

1) Стратегія відновлення та розвитку Сумської області:

- пріоритетним визначено підвищення рівня охорони та оборони державного кордону України, інженерно-фортифікаційне обладнання інфраструктури сил безпеки та оборони;
- містить аналіз сценаріїв розвитку області, які визначають бачення можливостей та результати майбутнього Сумщини;
- сформовано каталог проєктних ідей, що буде реалізовуватися територіальними громадами області за підтримки центральних органів державної влади та міжнародних партнерів у напрямку підтримки бізнесу, навчання населення навичкам для започаткування власної справи, у тому числі в рамках урядової програми «Робота».

Одночасно із цим відсутні операційні цілі та/або завдання/проєкти, спрямовані на покращення становища вразливих груп, дівчат/жінок та їх груп, не враховано механізми формування системи міжвідомчого виявлення та реагування.

2) План дій 1325 Сумської області:

- описаний процес програмування дій за сферами життєдіяльності, зокрема щодо сприяння підвищенню рівня обізнаності населення з ідентифікації та реагування на безпекові виклики, з урахуванням потреб різних груп жінок і чоловіків, дівчат і хлопців (потреб жінок і чоловіків, осіб з інвалідністю, осіб, які потерпають від множинної дискримінації тощо), проведення навчань з гендерно орієнтовного бюджетування (ГОБ), врядування із застосуванням гендерно чутливих підходів, методології проведення аудитів безпеки в громадських місцях;
- обґрунтовано необхідність підвищення рівня обізнаності щодо ідентифікації та реагування на безпекові виклики, з урахуванням потреб різних груп жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, формування навичок у різних груп населення з виявлення безпекових викликів, запобігання таким викликам, реагування на них.

«Критерій 3 – Дезагреговані дані»

1) Стратегія відновлення та розвитку Сумської області:

- не виявлено обґрунтування проблем із застосуванням дезагрегованих даних;
- не виявлено висновків щодо гендерного аналізу, не враховано гендерні аспекти та гендерно чутливі показники.

2) План дій 1325 Сумської області:

- є аналіз потреб та доступності адміністративних, медичних та соціальних послуг, надання правової допомоги різними групами жінок і чоловіків, які постраждали від конфлікту;
- надано інформацію щодо забезпечення моніторингу функціонування системи реагування на насильство за ознакою статі; сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом; торгівлю людьми.

«Критерій 4 – Громадська участь та згуртованість громади»

1) Стратегія відновлення та розвитку Сумської області:

- визначено пріоритетом поглиблення співпраці, довіра та кооперація.

2) План дій 1325 Сумської області:

- зазначено про важливість визначення механізму взаємодії органів державної влади щодо ідентифікації безпекових викликів, реагування на них із залученням представництва громадянського суспільства, зокрема жінок і дівчат, а також визначення механізму врахування потреб жінок і чоловіків у мирних переговорах, постконфліктному відновленні.

Харківська область

Діє «Стратегія розвитку Харківської області на період 2021-2027 років»³⁵, також на обговоренні перебуває Програма економічного і соціального розвитку Харківської області на 2024 рік³⁶. Наявний Регіональний план заходів з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року³⁷ (нова редакція). Діє коаліція “Харківщина 1325”. Натомість програма комплексного відновлення в області відсутня. Прийнято рішення щодо розроблення ПКВ³⁸ та утворено відповідну робочу групу.

В основу Аналізу взято “Стратегія розвитку Харківської області на період 2021-2027 років”, “Про план заходів з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року в Харківській області”.

«Критерій 1 – Права людини»

1) Стратегія розвитку Харківської області:

- частково враховано гендерну складову та міжнародні зобов'язання України щодо реалізації гендерної політики;
- розроблена з урахуванням Цілей сталого розвитку;
- узгоджені стратегічні та оперативні цілі Стратегії з Цілями сталого розвитку до 2030 року;
- операційні цілі та завдання спрямовані на досягнення цілей щодо прав людини.

³⁵ Стратегія розвитку Харківської області на 2021-2027 роки. - Режим доступу: <https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1021/102038/files/Strategy-2027.pdf>

³⁶ Проект “Програма економічного і соціального розвитку Харківської області на 2024 рік”. - Режим доступу: <https://kharkivoda.gov.ua/oblasna-derzhavna-administratsiya/struktura-administratsiyi/strukturi-pidrozdi/717/3228/3507/124213>

³⁷ Регіональний план заходів з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року (нова редакція). - Режим доступу: https://kharkivoda.gov.ua/content/documents/1207/120659/Attaches/3407_dodatki.pdf

³⁸ Розпорядження начальника Харківської обласної військової адміністрації “Про розроблення Програми комплексного відновлення Харківської області на період до 2027 року”. - Режим доступу: <https://e-construction.gov.ua/files/restoration/2023-08-17/f68ac3a6-d009-4593-8d39-be74c64380bf.pdf>

2) План дій 1325 Харківської області:

- враховано національний план дій з виконання резолюції 1325, є також посилання на національне законодавство щодо воєнного стану.

«Критерій 2 – Програмування дій за сферами життєдіяльності»

1) Стратегія розвитку Харківської області:

- визначено передумови та заходи для зменшення ризиків життю та здоров'ю факторами підвищеної небезпеки;
- вихідні положення сценаріїв розвитку сформовані на основі результатів SWOT-аналізу, дослідженні соціально-економічного стану регіону, виявлених проблем, а також з урахуванням припущень консенсус-прогнозу «Україна: перспективи розвитку» і прогнозу економічного і соціального розвитку України.

2) План дій 1325 Харківської області:

- акцентовано увагу на удосконалення механізму взаємодії органів державної влади щодо ідентифікації безпекових викликів, застосування гендерних підходів під час реагування на безпекові виклики з урахування потреб різних груп, також важливим є планування аудиту безпеки територій;
- на рівні оперативних цілей окреслені завдання із забезпечення соціального захисту населення та гендерної рівності, зокрема, підвищення рівня соціальної захищеності найбільш вразливих верств населення; забезпечення доступності отримання соціальних послуг незалежно від місця проживання; підвищення якості та доступності надання соціальних послуг шляхом їх цифровізації та інші.

Разом з тим в обох аналізованих документах відсутня інформація щодо забезпечення рівності прав жінок і чоловіків щодо участі в доглядовій праці, формування системи міжвідомчого виявлення та реагування для забезпечення комплексного, своєчасного захисту та доступу до правосуддя осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі та сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, в мирний час.

«Критерій 3 – Дезагреговані дані»

1) Стратегія розвитку Харківської області:

- наявні дезагреговані дані за регіональними, національними та міжнародними показниками, зокрема, в частині економічного потенціалу області.

2) План дій 1325 Харківської області:

- враховано гендерні аспекти та гендерно чутливі показники.

«Критерій 4 – Громадська участь та згуртованість громади»

1) Стратегія розвитку Харківської області:

- критично означена сфера громадського управління на рівні регіонального розвитку;
- серед сильних сторін області відзначено наявність відносно великої кількості громадських організацій;

- до складу робочої групи увійшла 21 особа (6 жінок та 15 чоловіків), серед яких представники/ці місцевої влади, депутатського корпусу та науковці.

Херсонська область

Діє «Стратегія розвитку Херсонської області на період 2021-2027 років»³⁹. Найважчий План заходів з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року в Херсонській області⁴⁰ та діє коаліція «Херсонщина 1325».

Натомість відсутня програма комплексного відновлення, однак створена робоча група з підготовки пропозицій до проекту ПКВ.

В основу Аналізу взято наступні документи: «Стратегія розвитку Херсонської області на період 2021-2027 років», «Про план заходів з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року в Херсонській області».

«Критерій 1 – Права людини»

1) Стратегія розвитку Херсонської області:

- враховано гендерну складову та міжнародні зобов'язання України ;
- містить аналіз відповідності цілей стратегії та Цілей сталого розвитку.

2) План дій 1325 Херсонської області:

- враховано національний план дій з виконання резолюції 1325 на період до 2025 року;
- є посилання на національне законодавство щодо воєнного стану.

«Критерій 2 – Програмування дій за сферами життєдіяльності»

1) Стратегія розвитку Херсонської області:

- визначено спроможність регіону попереджати, реагувати, ліквідувати наслідки надзвичайних ситуацій та загроз військового характеру

2) План дій 1325 Херсонської області:

- акцентовано увагу на удосконалення механізму взаємодії органів державної влади щодо ідентифікації безпекових викликів, застосування гендерних підходів під час реагування на безпекові виклики з урахування потреб різних груп, також важливим є планування аудиту безпеки територій.

Досить детально у обох аналізованих документах пропрацьовано можливості для забезпечення достатнього життєвого рівня та належного соціального захисту громадян, зокрема передбачено оптимізація та модернізація матеріально-технічної бази установ і закладів соціального захисту, підтримка соціально вразливих верств

³⁹ Стратегія розвитку Херсонської області на період 2021-2027 років. Рішення від 20.12.2019, №1511 (у редакції рішення від 23.04.2021 №114). - Режим доступу: <https://khoda.gov.ua/strateg%D1%96ja-rozvitku-2021-2027>

⁴⁰ Про план заходів з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року в Херсонській області. Розпорядження від 31.03.2023 р., №138. - Режим доступу: https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F %D0%9E%D0%92%D0%90_138.pdf

населення, ліквідація крайніх форм бідності, реалізація заходів з подолання гендерних стереотипів, запобігання проявам дискримінації в суспільстві, забезпечення рівних можливостей чоловіків та жінок прийняття рішень у політичному та суспільному житті територіальних громад, вивчення потреб цільових груп, підготовка пропозицій щодо врахування потреб жінок і чоловіків у постконфліктному відновленні.

Одночасно із цим в обох документах не виявлено інформації щодо забезпечення рівності прав жінок і чоловіків щодо участі в доглядовій праці, формування системи міжвідомчого виявлення та реагування для забезпечення комплексного, своєчасного захисту та доступу до правосуддя осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі та сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, в мирний час.

«Критерій 3 – Дезагреговані дані»

1) Стратегія розвитку Херсонської області:

- наявні дезагреговані дані, розподілені за ознакою статі та іншими характеристиками (вік, населений пункт тощо), на рівні окремих заходів враховані гендерні аспекти, а також моніторингу та оцінки (наприклад в розподілі населення, середня тривалість життя, економічна активність населення тощо).

2) План дій 1325 Херсонської області:

- проведено гендерний аналіз нормативно-правових актів з питань ідентифікації, запобігання безпековим викликам та реагування на них, враховані гендерні аспекти та гендерно чутливі показники.

«Критерій 4 – Громадська участь та згуртованість громади»

1) Стратегія розвитку Херсонської області:

- визначено важливим сприяння розвитку та підвищення спроможності інститутів громадянського суспільства, створення сприятливих умов для залучення громадянського суспільства, бізнесових кіл, лідерів громадської думки до питань захисту прав дитини, налагодження ефективної взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з підприємцями, сприяння формуванню освітньої, інституційної та інформаційної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу, підприємництва та самозайнятості в регіоні;
- до складу робочої групи відповідальними за розроблення проєкту програми увійшла 21 особа, серед яких 10 – чоловіки, 11 – жінки.

2) План дій 1325 Херсонської області:

- заплановано створення платформи для представництва влади, ІГС, міжнародних організацій для обговорення зовнішніх та внутрішніх безпекових викликів для дівчат і хлопчиків, жінок і чоловіків.

Чернігівська обл.

Діє «Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року»⁴¹, «Програма економічного і соціального відновлення та розвитку Чернігівської області на 2023 рік»⁴², «Програми економічного і соціального розвитку Чернівецької області на 2024 рік»⁴³. Наявний «План дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року у Чернігівській області»⁴⁴; наявна коаліція «Чернігівщина 1325».

Наразі відсутня Програма комплексного відновлення, проте створено робочу групу у складі 21 особи (16 чоловіків, 5 жінок), проведено 1 засідання, пропозиції громадськості відсутні, строк подання пропозицій громадськості завершено⁴⁵.

В ході Аналізу опрацьовано наступні документи: «Програма економічного і соціального відновлення та розвитку Чернігівської області на 2023 рік» (далі - Програма Чернігівської області) та «План дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року у Чернігівській області» (План дій 1325 Чернігівської області).

«Критерій 1 – Права людини»

1) План дій 1325 Чернігівської області:

- містяться питання прав людини та питання гендерної рівності .

«Критерій 2 – Програмування дій за сферами життєдіяльності»

1) Стратегія розвитку Чернігівської області:

- передбачено забезпечення права на життя, матеріальні засоби та інфраструктурні рішення;
- передбачено аспекти підтримки бізнесу, створення робочих місць, підтримки системи соціального захисту населення;
- містить окремий розділ, присвячений охороні здоров'я;
- наявний окремий розділ, присвячений освіті, акцент зроблено на дошкільній, шкільній, професійній освіті, у т.ч. в сільській місцевості;
- передбачено окремі заходи щодо забезпечення реалізації та захисту прав громадян, які потребують додаткового захисту (ВПО, ветеранів та членів їх сімей, сімей загиблих);

2) План дій 1325 Чернігівської області:

- передбачено формування навичок у різних груп населення з виявлення безпекових викликів, запобігання таким викликам, реагування на них, підвищення спроможності територіальних громад щодо управління процесами запобігання конфліктам і врегулювання конфліктів;

⁴¹ Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року. Рішення від 18 грудня 2019 року, № 4-21/VII (в редакції рішення від 28 жовтня 2020 року, № 43-25/VII). - Режим доступу: <https://cg.gov.ua/index.php?id=28101&tp=1>

⁴² Програма економічного і соціального відновлення та розвитку Чернігівської області на 2023 рік. Розпорядженням від 28 грудня 2022 року, № 498. - Режим доступу: <https://cg.gov.ua/index.php?id=38108&tp=1>

⁴³ Програми економічного і соціального розвитку Чернівецької області на 2024 рік. Розпорядження від 29 грудня 2023 р., № 1377-р. - Режим доступу: <https://bukoda.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-prohramy-ekonomichnoho-i-sotsialnoho-rozvytku-chernivetskoj-oblasti-na-2024-rik>

⁴⁴ План дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року у Чернігівській області. - Режим доступу: https://cg.gov.ua/index.php?id=159598&tp=card_doc&cols=3, <http://surl.li/rnkqo>

⁴⁵ Рішення щодо розроблення програми комплексного відновлення. Чернігівська обласна військова адміністрація. - Режим доступу: https://e-construction.gov.ua/restoration_detail/3227073819906672291

- передбачає врахування гендерного компонента під час формування складу штабів, комісій з питань реагування на безпекові виклики та під час провадження ними діяльності;
- планується розширення можливостей підтримки самозайнятості та підприємництва жінок, зокрема з числа внутрішньо переміщених осіб, жінок-ветеранок та інших осіб, які постраждали від конфлікту;
- висвітлені питання забезпечення швидкого гуманітарного реагування на спроможність громади/різних груп жінок та чоловіків, зокрема, заплановано забезпечення відповідності інфраструктури, насамперед критичної, потребам ідентифікації загроз безпеці, запобігання таким загрозам, реагування на потенційні виклики із застосуванням гендерного та інклюзивного підходу; формування навичок у різних груп населення з виявлення безпекових викликів, запобігання таким викликам, реагування на них; формування системи раннього оповіщення населення про небезпеки, пов'язані із збройним конфліктом (повідомлення про активізацію воєнних дій, розмінування, заміновані об'єкти тощо), яка включає гендерно чутливі показники і заходи; проведення підготовки фахівців з питань надання профілактично-психологічної допомоги особам, постраждалим від конфлікту; проведення консультацій та надання необхідної комплексної, гуманітарної, медичної, соціально-психологічної, правової допомоги особам, які постраждали від конфлікту; підтримка осіб, які перебувають на тимчасово окупованих територіях та/або під юрисдикцією інших держав, у тому числі жінок, які проживають у районі воєнних (бойових) дій, перебувають у полоні, яких примусово вивезли до російської федерації, які вимушено виїхали за кордон.

У Програмі і Плані дій 1325 Чернігівської області передбачено проведення комунікативних, інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на формування у суспільстві рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, подолання гендерно зумовленого насильства. Передбачено створення ефективної системи протидії торгівлі людьми, особливо в умовах воєнної агресії. Акцентуються питання забезпечення системного моніторингу функціонування системи реагування на насильство за ознакою статі, сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, торгівлю людьми; забезпечення надання ефективної своєчасної допомоги особам, які постраждали від насильства за ознакою статі, сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, торгівлі людьми.

«Критерій 3 – Дезагреговані дані»

1) Стратегія розвитку Чернігівської області:

- певною мірою гендерні аспекти та/ або гендерно чутливі показники застосовуються на рівні плану заходів (операційних цілей, напрямів, завдань/проектів).

2) План дій 1325 Чернігівської області:

- передбачено забезпечення проведення на постійній основі оцінювання, аналізу потреб та доступності адміністративних, медичних та соціальних послуг, надання правової допомоги різними групами жінок і чоловіків, які постраждали від конфлікту; включення питань аудиту безпеки територій до освітніх програм суб'єктів реагування на безпекові виклики, насильство за ознакою статі та насильство, пов'язане з конфліктом; забезпечення системного моніторингу функціонування системи реагування на насильство за ознакою статі, сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, торгівлю людьми.

«Критерій 4 – Громадська участь та згуртованість громади»

1) Стратегія розвитку Чернігівської області:

- розкривається в таких позиціях: інституційний розвиток ОГС, надання інформаційної підтримки, громадські ради, конкурс проєктів для ОГС.

2) План дій 1325 Чернігівської області:

- достатньо детально розкрито критерій 4 в частині забезпечення безпекових умов: створення умов для участі інститутів громадянського суспільства, у тому числі органів самоорганізації населення, активістів у впровадженні порядку денного «Жінки, мир, безпека»; забезпечення доступу громадян, які проживають на територіях, що постраждали від бойових дій, до інформації щодо того, як діяти в кризових умовах, документувати заподіяну шкоду та звертатися за її відшкодуванням; забезпечення міжвідомчої співпраці та координації діяльності органів державної влади, міжнародних організацій та громадських об'єднань щодо розроблення, виконання та моніторингу стану виконання Національного плану; визначення механізму взаємодії органів державної влади щодо ідентифікації безпекових викликів, реагування на них із залученням представництва громадянського суспільства, зокрема жінок і дівчат. Передбачено також визначення механізму врахування потреб жінок і чоловіків у мирних переговорах, постконфліктному відновленні; забезпечення надійних джерел комунікації з питань постконфліктного відновлення.

ВИСНОВКИ

1. На час проведення дослідження в цільових областях відсутні ПКВ, які б відповідали Постанові КМУ “Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них” та були у доступному для ознайомлення та аналізу варіанті.
2. Наявні документи та протоколи засідань робочої групи свідчать про їх фокус на матеріально-інфраструктурному та частково безпековому аспектах в ПКВ та відсутність цілеспрямованості документу на забезпеченні гендерної рівності, покращенні становища жінок і чоловіків та/або їх груп, з урахуванням пріоритетних напрямів державної політики щодо досягнення гендерної рівності, визначених в документах, зокрема щодо вступу до ЄС.
3. Наявна інформація на офіційних сайтах ОВА щодо кроків та процедур по розробленню ПКВ та роботи із дотичними програмними документами свідчить про відсутність синхронізації у реалізації окремих напрямків роботи над програмними документами, а також системної співпраці з громадськістю. Зокрема, представники/ці обласних Коаліцій 1325 (гендерні експертки/експерти) не увійшли до складу робочих груп з підготовки ПКВ.
4. Передумовою для розроблення ПКВ є наявні в областях Стратегії регіонального розвитку до 2027 року, а також обласні документи на виконання Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року, які вимагають синхронізації та чіткого розуміння специфіки та цільового призначення кожного з документів.
5. Механізмами комплексного гендерно чутливого відновлення є: механізм управління на основі дезагрегованих даних, механізм ключових критеріїв, механізм синхронізації програмних документів.
6. Ключовими критеріями для гендерного аналізу програмних документів є: 1) права людини; 2) програмування дій за сферами життєдіяльності; 3) дезагреговані дані; 4) громадська участь і згуртованість громади.

МЕХАНІЗМИ КОМПЛЕКСНОГО ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВОГО ВІДНОВЛЕННЯ

1) МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ НА ОСНОВІ ДЕЗАГРЕГОВАНИХ ДАНИХ

На обласному рівні виявлення потреб і ресурсів, програмування, організація, реалізація, моніторинг, контроль відбувається на основі даних, дезаггегованих наступним чином:		
	Регіональний вимір	Людський вимір
Види даних	безпека, довкілля, культурна та архітектурна спадщина, дані про руйнування, оцінка та аналіз викликів, які постали перед регіоном через повномасштабне вторгнення, сільське господарство, промисловість, медицина, культура, освіта, соціальний захист, економічні чинники, ринок праці, потенціал територій	права людини, гендерна рівність, інклюзія
Джерела даних	обласні стратегії розвитку до 2027 року, звіти по річних планах соціально-економічного відновлення та розвитку, інші дані	гендерні паспорти громад, офіційна статистика, дані Кластеру захисту в Україні, інші дані

2) МЕХАНІЗМ КЛЮЧОВИХ КРИТЕРІЇВ ПОВНОТИ ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ

З кожним наступним проектом обласного програмного документу весь пакет документів аналізується на предмет його повноти та несуперечливості за такими критеріями:			
критерій 1 – права людини – стратегічні та операційні цілі, завдання, очікувані результати й індикатори документів сформульовані у відповідності до: - локалізації Цілей сталого розвитку; - Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони та директив ЄС, зокрема щодо недискримінації, забезпечення гендерної рівності та інклюзії; - резолюції Ради	критерій 2 – програмування дій за сферами життєдіяльності: - застосовано варіативне сценарне програмування з врахуванням безпекової ситуації; - деталізовано операційні цілі та/або завдання, проекти для покращення становища вразливих груп; - враховано всі типи вразливості і складних життєвих обставин згідно із Законом України “Про соціальні послуги”; - деталізовано операційні цілі та/або завдання, проекти для врахування та розвитку потенціалу груп жінок і чоловіків, які зазвичай не вважаються «вразливими»	критерій 3 – дезаггеговані дані: - застосовано управління на основі дезаггегованих даних (за ознаками статі, віку, місця проживання/ типу населеного пункту, вразливості тощо); - ПКВ, річні програми відновлення та розвитку спираються на гендерні паспорти громади	критерій 4 – громадська участь та згуртованість громади: - наявні інструменти підзвітності місцевому населенню в процесі екстреного реагування, відбудови та розвитку територій; - наявні інструменти учасництва у процесі екстреного реагування, відновлення та розвитку територій; - інструменти підзвітності й учасництва враховують гендерний компонент; - наявні інструменти постконфліктного відновлення, розбудови

<p>Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека”</p>			<p>перехідного правосуддя, врахування потреб жінок і чоловіків (дівчат і хлопців), які постраждали від конфлікту; - представництво обласних коаліцій 1325 включено до робочих груп обласних програмних документів; - наявні інструменти згуртованості громади в цілому</p>
---	--	--	--

3) МЕХАНІЗМ СИНХРОНІЗАЦІЇ ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ

<p>На яких принципах відбувається синхронізація?</p> <ul style="list-style-type: none"> - права людини; - “не залишити нікого осторонь”; - інтеграція захисту; - гендерна рівність та інклюзія; - “краще, ніж було”. 	<p>Що синхронізується?</p> <ul style="list-style-type: none"> - програми комплексного відновлення як програмування фінансів та інфраструктури; - стратегії розвитку до 2027 року, як орієнтир для забезпечення принципу “краще, ніж було”; - обласні плани дій 1325, які реалізують принципи інтеграції захисту, гендерної рівності та інклюзії; - річні програми відновлення та розвитку, які забезпечують оперативне програмування з урахуванням безпекової ситуації. 	<p>Як синхронізується?</p> <ul style="list-style-type: none"> - через обмін даними; - через параметри часу (співпадіння, єдиний ритм або зсув); - у спільних контрольних подіях; - через узгоджений доступ до ресурсів.
--	--	--

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Коаліціям 1325 в областях

1. Здійснити оцінку пакетів обласних програмних документів на предмет реалізації принципів гендерної рівності та інклюзії.
2. Здійснити моніторинг процесу роботи над ПКВ областей, які потребують відновлення, на предмет впровадження в них принципів гендерної рівності та інклюзії.
3. У ході роботи, аналізу та оцінки застосовувати: механізми управління на основі дезагрегованих даних, механізм ключових критеріїв, механізм синхронізації програмних документів.

Робочим групам обласних програмних документів та програмних документів територіальних громад

1. ПКВ розглядати як один із документів в пакеті обласних програмних документів (гендерних паспортів, стратегій розвитку до 2027 року, річних планів соціально-економічного відновлення та розвитку, обласних планів 1325, інших програмних документів).
2. ПКВ розробляти відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, що в тому числі сприятиме виконанню завдань в межах реалізації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також зобов'язань щодо євроатлантичної інтеграції, Директив Європейського Союзу щодо недискримінації та забезпечення гендерної рівності.
3. У ПКВ деталізувати операційні цілі та/або завдання, проекти для покращення становища вразливих груп у повноті актуальних типів складних життєвих обставин, а також операційні цілі та/або завдання, проекти, спрямовані на врахування та розвиток потенціалу груп жінок і чоловіків, які зазвичай не вважаються «вразливими».
4. У ПКВ базувати заходи на даних, дезагрегованих за ознаками статі та іншими дотичними, зокрема віку, місця проживання, інвалідності тощо.
5. Застосовувати механізм управління на основі дезагрегованих даних, механізм ключових критеріїв, механізм синхронізації програмних документів.
6. Посилити співпрацю з обласними коаліціями 1325.
7. Передбачити залучення до Робочої групи з розроблення ПКВ експертів та експерток, що працюють у сфері гендерної рівності й прав людини та громадські організації, які репрезентують різні вразливі групи дівчат і хлопців, жінок і чоловіків, зокрема представництво регіональної Коаліції 1325.
8. Забезпечити безбар'єрний доступ до місця заходу з обговорення ПКВ та можливість участі жінок і чоловіків, які належать до вразливих груп, а їхні потреби й інтереси - відобразити у ПКВ за результатами обговорення.

Обласним військовим адміністраціям

1. Відновити збір та узагальнення дезагрегованих даних, використовувати аналіз інтерактивних баз даних по Україні, зокрема бази даних “Моніторинг у сфері захисту в Україні”⁴⁶.
2. Здійснювати збір та узагальнення дезагрегованих даних за різними сферами життєдіяльності із подальшою деталізацією на рівні територіальних громад.
3. Здійснити оцінку впливу війни/ризиків на різні групи жінок і чоловіків, дівчат і хлопців. У тому числі здійснити оцінку впливу війни на дітей та молодь (з розбивкою за віком та/або з акцентом на учнівство загальноосвітніх закладів, студентство закладів професійної освіти, ЗВО) як потенціалу людського ресурсу для подальшої життєдіяльності регіону.
4. Синхронізувати наявні в областях стратегії і програми з обласними планами реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року, що підсилить включеність областей в процеси гендерного мейнстрімінгу та підвищить безпекову складову обласних стратегій і програм в їх соціально-гуманітарному аспекті.

Центральним органам виконавчої влади

1. Деталізувати методичні рекомендації щодо програм комплексного відновлення регіонів і громад, зокрема щодо інтеграції положень Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року у програми комплексного відновлення регіонів і громад.
2. Передбачити публічне громадське обговорення на етапі розробки та затвердження ПКВ.
3. Уніфікувати структуру щодо змісту ПКВ, зокрема в частині відображення гендерно чутливих показників:
 - в загальному описі області передбачити аналіз даних, розподілених за ознакою статі, отриманих від державної статистичної звітності та статистичних спостережень, управлінської звітності ОМС та ЦОВВ та результатів соціологічних досліджень;
 - поряд з інформацією щодо наявності регіональної стратегії розвитку та аналіз щодо її актуальності, ступеня реалізації, включати інформацію про наявність Гендерного профіля області, а також Регіонального плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року;
 - передбачити аналіз негативних впливів (зокрема бойових дій, терористичних актів, диверсій, надзвичайних ситуацій) та оцінку їх наслідків (збитків) з позиції негативних впливів на становище жінок, чоловіків та/або їх груп;
 - передбачити аналіз ресурсів території для відновлення життєдіяльності області з акцентом на соціальні ресурси (соціально-демографічний склад населення з акцентом на дезагреговані дані за статтю а іншими ознаками, діяльність громадських організацій та ініціативних груп, що представляють інтереси вразливих груп жінок та чоловіків, тощо);
 - враховувати кадровий потенціал і людські ресурси в розрізі статі та віку жителів.

⁴⁶ Моніторинг у сфері захисту в Україні. - Режим доступу:

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiZTYoYWIzNmItZTlmMyooOWJlThkzJEtyjkoMjMxNjNiNzc3IiwidCI6ImU1YzZM3OTgxLTY2NjQtNDZlNDk0YTBjLTY1NDNkMmFmODBiZSIsImMiOiJh9>

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ВПО - Внутрішньо переміщені особи

ГО - Громадська організація

ЄС - Європейський Союз

КДО - Консультативно-дорадчий орган

КМУ - Кабінет міністрів України

Мінрегіон - Міністерство розвитку громад та територій України

Мінсоцполітика - Міністерство соціальної політики України

ОГС - Організації громадянського суспільства

ОДА - Обласна державна адміністрація

ОВА - Обласна військова адміністрація

ОМС - Орган місцевого самоврядування

ООН - Організація Об'єднаних Націй

План КВ - План комплексного відновлення

ПКВ - Програма комплексного відновлення

ТГ - Територіальна громада

ЦОВВ - Центральний орган виконавчої влади